

MARQ WIJNGAARDEN
FLIP SCHÜLLER
PROF. LIESBETH ZEGVELD
MARIEKE VAN EIK
WIL EIKELBOOM
DR. CHANNA SAMKALDEN
TAMARA BURUMA
MICHIEL PESTMAN
PROF. GÖRAN SLUITER
BRECHTJE VOSSENBERG
DR. HANA VAN OOIJEN
JO-ANNE NIJLAND
LISA-MARIE KOMP
BARBARA VAN STRAATEN
TOM DE BOER
FREDERIEKE DÖLLE
ELLES TEN VERGERT

Pot Jonker Advocaten
T.a.v. mr. Nabben
Postbus 280
2000 AG Haarlem

Per e-mail: nabben@potjonker.nl

Amsterdam, 17 januari 2019
Onze ref. D20180885/LK/lk
Uw ref.

ADVISEURS
PROF. HANS ULRICH JESSURUN D'OLIVEIRA
PROF. TIES PRAKKEN
PROF. BRITTA BÖHLER

Direct tel.nr.: +31(0)20-3446215

Direct faxnr.: +31(0)20-3446201

Betreft: Aansprakelijkstelling | Dwangarbeid Kloosters – Zusters van de Goede Herder

Geachte heer Nabben,

Namens cliënten richten we ons tot u over het volgende.

Cliënten hebben in de periode van 1948 tot eind jaren '70 allen in één of meer instellingen van de Congregatie van de Zusters van de Goede Herder verbleven. Het betrof instellingen in Almelo, Bloemendaal, Tilburg, Velp en Zoeterwoude en andere plaatsen. Cliënten waren gedurende hun verblijf daar tussen de 10 en 21 jaar oud. Wij voegen bij een overzicht van de namen van cliënten.

Cliënten hebben materiele en immateriële schade geleden als gevolg van hun verblijf in de instellingen van de Congregatie. Zij houden de Congregatie van de Zusters van de Goede Herder aansprakelijk voor deze schade. Wij lichten dit hieronder toe.

Dwangarbeid

In de instellingen van de Congregatie van de Zusters van de Goede Herder (hierna ook: de ZGH) zijn cliënten slachtoffer geworden van dwangarbeid. Zij moesten onder bedreiging van straf en tegen hun wil arbeid verrichten. Gedurende 6 dagen per week, acht uur per dag, hebben zij gewerkt in naaiateliers, wasserijen, strijkkamers, en huishoudelijk werk verricht. Veel van deze werkzaamheden werden verricht ter uitvoering van opdrachten die de ZGH van derden aannamen. In sommige gevallen werden cliënten door de ZGH ter beschikking gesteld aan derden voor het verrichten van werk.

De instellingen van de ZGH waren afgesloten zodat cliënten de instelling niet konden verlaten. Er stond straf op verzet tegen het werk, weglopen uit de inrichting, uitrusten tijdens het werk, of langzaam werken.

Cliënten hebben nooit enige vergoeding ontvangen voor het werk dat zij bij de ZGH hebben verricht.

Psychische mishandeling en verwaarlozing

Daarnaast werden cliënten door de ZGH onderworpen aan psychische mishandeling en verwaarlozing. De omgang in de instellingen van de ZGH was erop gericht cliënten te criminaliseren en depersonaliseren. Dit bestond eruit dat zij niet langer bij hun eigen naam werden genoemd, het vormen van vriendschappen werd verboden en ook overigens ieder sociaal contact tussen de jonge vrouwen onderling als ook met anderen zo veel mogelijk werd voorkomen. Er stond straf op praten tijdens het werk en weigering de nonnen aan te spreken met “moeder” of “zuster”.

Cliënten zijn in de instellingen van de ZGH tevens slachtoffer geworden van fysiek geweld. Zij hebben fysiek schadelijk werk verricht. Medische zorg werd hen onthouden. De voorzieningen voor persoonlijke hygiëne, privacy, warmte en rust waren volstrekt ontoereikend. Cliënten werden opgesloten in isoleercellen zonder vergunning daarvoor. Enkelingen zijn onder dwang en geweld geaborteerd. Anderen moesten hun kind na bevalling in de instelling afstaan.

Cliënten ontvingen veelal geen enkele vorm van onderwijs in de instellingen van de ZGH. Voor zover zij enig onderwijs ontvingen, was dit zeer beperkt zowel wat betreft inhoud als duur. Voor zover er sprake was van enige beperkte vorm van onderwijs, leverde dit geen door derden erkend diploma op.

Ook overigens was er geen enkele mogelijkheid voor cliënten om zich op enige wijze vrij te ontplooiën. Zij hebben de tijd in de instellingen van de ZGH dan ook ervaren als een verblijf in een gevangenis.

Cliënten werden allemaal op enig moment – meestal toen zij de leeftijd van 21 jaar bereikten – uit de instellingen van de ZGH vrijgelaten. De ZGH achtte zich niet verantwoordelijk voor enige voorbereiding van cliënten op het leven buiten de instelling of enige begeleiding bij het vinden van woonruimte, werk en/of opleiding.

Het verblijf in de instellingen van de ZGH heeft cliënten psychisch beschadigd op een wijze dat zij daar ook na hun verblijf bij de ZGH jarenlang onder hebben geleden. Het ontbreken van erkend onderwijs, voorbereiding op het leven in de maatschappij en de jarenlange isolatie in het strenge en gedepersonaliseerde regime van de ZGH heeft ervoor gezorgd dat veel cliënten na hun verblijf bij de ZGH niet in staat waren een baan te vinden en normale sociale contacten aan te gaan. Hierdoor hebben cliënten ook na hun verblijf in de instellingen van de ZGH schade geleden.

Conclusie

De ZGH heeft onrechtmatig jegens cliënten gehandeld door hen in strijd met artikel 4 lid 2 EVRM en hetgeen maatschappelijk betamelijk is te onderwerpen aan dwangarbeid en psychische, fysieke en sociaal economische mishandeling en verwaarlozing. Namens cliënten houden wij de Congregatie aansprakelijk voor het loon voor de door cliënten verrichte arbeid in de instellingen van de ZGH als ook voor de materiele en immateriële schade die zij hebben geleden als gevolg van hun verblijf aldaar.

Wij zijn bereid met de Congregatie in overleg te treden met het doel een minnelijke regeling te treffen. Uitgangspunt daarbij dient te zijn dat de Congregatie erkent dat cliënten door de ZGH zijn

onderworpen aan dwangarbeid en psychische mishandeling en verwaarlozing en dat cliënten een reële vergoeding ontvangen voor de door hen geleden materiele en immateriële schade.

Voor zover u niet bereid bent een minnelijke regeling te treffen hebben cliënten ons reeds de opdracht gegeven u in een procedure te betrekken.

Tot slot wijzen wij u erop dat deze brief heeft te gelden als een stuitingshandeling. Tevens zij vermeld dat wij niet uitsluiten dat wij in de toekomst ook namens slachtoffers die thans nog niet in bijgevoegd overzicht vermeld staan, zullen optreden. Ook de vorderingen van deze nog niet nader genoemde vrouwen worden hierbij uitdrukkelijk gestuit.

Wij vernemen graag uiterlijk binnen zes weken na dagtekening van deze brief of u bereid bent onder bovengenoemde voorwaarden in overleg te treden om een minnelijke regeling te treffen. Voor zover wij niets van u vernemen, achten wij ons vrij u in rechte te betrekken.

Met vriendelijke groet,

Liesbeth Zegveld

Lisa Komp